

поглед
који
не
мирује

дела

ДРАГАНА СЛОВИЋА,

цртача

Народног музеја Ужице

ОКТОБАР – НОВЕМБАР

2016.

НАРОДНИ МУЗЕЈ УЖИЦЕ

поглед који не мирује

Драган Словић, цртач Народног музеја Ужице

Заштити музејског предмета поступцима конзервације-рестаурације и смештању у адекватан простор претходи документовање – сваки предмет најпре се евидентира у књизи уласка музејског материјала, потом се уноси у инвентарну књигу збирке, означава се бројем и добија свој картон у картотеци. У музејске књиге се уносе подаци о врсти, пореклу и начину набавке предмета, његов историјат и културна вредност, опис и датовање предмета, техника израде и стање очуваности; бежи се податак где је предмет смештен.

У документацији се налазе и фотографије (уз цртеже или скице) предмета, како би у потпуности била елиминисана могућност замене једног предмета другим, сличним.

Неке особености предмета – облик, оштећења површина, функционалне карактеристике – често се боље сагледавају на цртежу, но на фотографији. Наиме, цртеж је најпре умеће посматрања и поимања појавног света, коме следи вештина цртања, односно представљање изгледа објекта помоћу две димензије. Цртеж може уверљивије да пренесе нека својства предмета, но што то чини фото-објектив. Стога је цртеж руком у музејском свету и данас потребан и драгоцен, и поред примене нових технологија у документовању.

Педесетих година XX века у Србији (и у Југославији) оснивају се бројни локални и регионални музеји. За формирање документације збирки било је изузетно важно пронаћи доброг цртача.

Тадашњи музејски цртачи изашли су из школа у којима се учило и лепо писање, које је сматрано одразом личности и битним сегментом јавне културе; такође, леп рукопис је био предуслов употребљивости докумената, која су попуњавана руком.

Шездесетих година прошлог века писаће машине потискују рукопис из административне употребе, као што и фотографија (фото-апарати су у то време још увек прилично скупи и мало-бројни) замењује цртеж у музејској документацији.

У Народног музеју Ужице скоро пола века радио је врстан музејски цртач, Драгољуб – Драган Словић, који је деценијама својим умећем цртања и писања испуњавао музејске књиге и документовао рад установе.

Књига инвентара Музеја Устанка и две инвентарне књиге археолошког материјала, у које су од 1955. године до краја седамдесетих година прошлог века уношени подаци, представљају својеврсну културну вредност ужичког музеја. Словић је деценијама директно у књиге уносио цртеже предмета, који и данас представљају драгоцен документарни извор за музејске стручњаке, јер око доброг цртача препознаје оно што је битно, а што би можда промакло прегледањем фотографија.

Природа ока је таква да поглед брзо прелази са једне тачке на другу, испитујући детаље посматраног објекта. Поглед знатно жељног цртача никада не мирује, и по томе ћемо, између осталог, препознати Драгана Словића, нашег суграђанина.

Драган је рођен 2. маја 1935. године у Ужицу. Као основац, у школи „Краљ Петар Други“ највише је волео цртање, а код учитељице Десе Верговић био је одличан и у лепом писању. У ужичкој Реалки био је међу најбољима на часовима цртања код професора Бранка Ковачевића и Драгољуба Вуксановића. Још као ђак заволео је старе мајсторе сликарства, а као изузетног цртача, посебно га је привлачио рад Албрехта Дирера. Касније, када је цртање постало његова професија, по Диреровом узору усавршавао је технику рада у оловци и тушу.

Драган је након гимназијских дана наставио да црта. Са навршених двадесет година, у Ужицу већ познат као талентован цртач, 1955. године запослио се у Народног музеју (тада Музеј Устанка), по позиву тадашњег директора Новака Живковића.

Први Словићев музејски цртеж био је цртеж тенка у Књизи инвентара Музеја Устанка (тенок који је 1941. године заплена од немачке војске, данас свакако најпрепознатљивији симбол ужичког музеја). У наредним деценијама Словић је израдио на хиљаде цртежа у три музејске књиге. Аналитичан и прецизан, у цртачкој техници беспрекоран, понекад је успевао да нађе времена да своје цртеже и обоји (оловкама или тушем у боји, акварелом, гвашом), но чешће је по захтеву управе Музеја неуморно прелазио с цртеж на цртеж, како би хиљаде предмета било што пре унето у инвентарне књиге. Музеју Ужицу основан је након Другог светског рата (1946. године), за кратко време сакупљен је велики број експоната, и пред Драганом Словићем био је изузетно обиман посао цртања предмета. „Радио сам на „норму“, каже Драган. Најчешће је од стране руководиоца одређиван број цртежа које је свакодневно требало унети у књиге.

У рубрици за цртеж у књизи, Словић би најпре скицирао предмет оловком, потом би цртао тушем. Сећа се да су за његов посао поручивана најфинија, такозвана „жило-пера“ из Енглеске, која су омогућавала врхунску техничку израду.

Због обима Словићевог цртачког посла, уписивање текстуалних података у инвентарне књиге често је препуштано кустосима или управницима Музеја. Прелиставајући ове књиге, упадљива је разлика између текстова читко и уравнотежено исписаних Словићевом руком, и рукописа других.

Познат по вештини лепог писања још као гимназијалац, Словић је у првим послератним деценијама био ангажован и као писац парола за бројне јавне скупове (параде, конференције,

састанке друштвених и политичких организација), као и за исписивање диплома и других архивалија.

Поред три инвентарне књиге (са предметима из данашњих збирки Народнослободилачког рата и археологије), Словић је израдио и цртеже за картотеку Етнолошке збирке.

Документаристички цртеж био је само део Драгановог посла у Музеју. Радио је дизајн за музејске улазнице и каталоге, исписивао захвалнице и повеље, учествовао у изради макета и музејског мобилијара.

Словићеве цртеже налазе се и у документацијама других институција – у Земаљском музеју у Сарајеву, Етнографском музеју у Београду, Музеју Понишавља у Пироту. Илустровао је и знатан број стручних публикација, не само из музејске струке.

Годинама заузет израдом музејских цртежа, на којима се, поред примарне документаристичке природе, одражава и уметнички дар, дугогодишњи члан ужичких уметничких удружења (најпре Удружења „Чедомир Јевтовић“, потом и „Пиво Караматијевић“), Словић је тек након одласка у пензију 1989. године могао, у мери у којој је желео, да се посвети уметности. Поседујући изузетне техничке вештине и таленат који се развијао на поукама старих мајстора, средњовековних минијатуриста и академизма, опробао се у готово свим техникама сликарства и цртежа.

Сликајући портрете, мртве природе и пејзаже у техници уља на платну и акварела, Драган се, како нам је рекао, „одмарао“ од цртања, али не задуго. Године 1989. настаје цртеж тушем Старе ужичке цркве, инспирисан фламанском традицијом и Дирером, који је у раскоши употребе цртачких поступака исказао Словићев уметнички сензибилитет. Следе цртежи Касапчића моста и Соколане, прикази Конака сердара Мићића и ужичког Старог града (по Феликсу Каницу), као и низ других цртежа, претежно старог Ужица. Ови радови касније су умножени у техници сериграфије, и данас се налазе у бројним ужичким кућама, као и у домовима Ужичана расељених по свету. Небројено пута су репродуковани у туристичким публикацијама, и постали препознатљив знак Града Ужица.

У последње време Драган се највише бави сликањем минијатура по узору на средњовековне рукописне књиге; истовремено је и аутор аутентичних минијатура у духу српске уметности

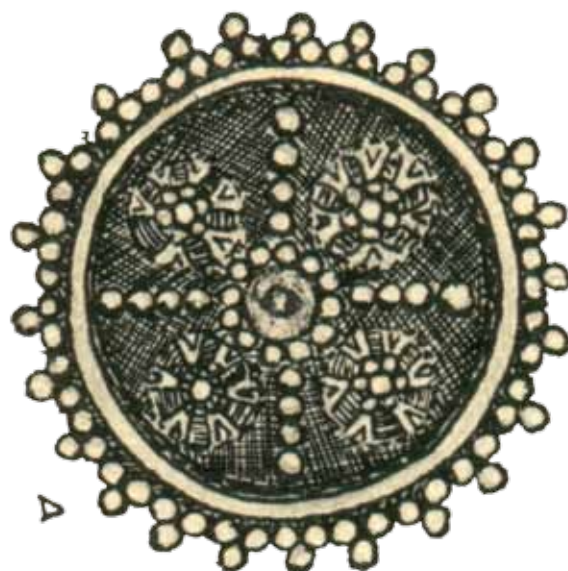
средњег века. По сопственом исказу, највише му „лежи“ минијатура, у којој се опробао још као музејски цртач – за Народни музеј Ужице израдио је копије страница из Каранског четворојеванђеља. Инспирисан уметношћу у окриљу цркве, бавио се и дуборезом.

Музејски цртач и уметник Драгољуб – Драган Словић и данас, у деветој деценији живота црта и слика. Но, то није његов једини допринос културном и друштвеном животу ужичке вароши – Драган је драгоцен саговорник, и као сведок прошлости и као радознали и свестрани савременик.

Овом изложбом Народни музеј Ужице захваљује се Драгану Словићу за допринос који је својим радом дао установи у којој је провео цео радни век.

СРЕБРНА ЧЕЛЕНКА
(женски украс за главу), Трипкова

БАКАРНИ ПРСТЕН СТОЛОВАТ,
Сеча Река (Косјерић), XIX век

БРОНЗАНА ПАФТА, СА ЗЛАТНИМ
И СРЕБРНИМ АПЛИКАЦИЈАМА, Ужице, XVIII век

БРОНЗАНА АПЛИКА, Врутци

Кардиофилмас - фрагмент

од златне бронзане лимбе, са декоративним
крупним делом који је издешан урезаним
концентричним кружницама. У центру
крупне илустраце је редна илустрирана
фрагментација. Са стране су остаци дру-
гих делова кардиофилмаса, ситно
оксидизовани. Највише је видљиво
од које се са једне стране гадурно
линеарни слој.
Величина: 5,1 x 3,6 cm.

Прстен

од златне бронзане лимбе. На једном месту
мало оксидизован. R = 2,1 cm.

Ђем

од златне бронзане лимбе, са декоративним
крупним делом који је издешан урезаним
концентричним кружницама. У центру
крупне илустраце је редна илустрирана
фрагментација. Са стране су остаци дру-
гих делова кардиофилмаса, ситно
оксидизовани. Највише је видљиво
од које се са једне стране гадурно
линеарни слој.

Ова предњета која носе ђем,
јавно оксидизована.

Дужина а) укупна дужина 10,4 cm, б) са 8,3 cm.

ФРАГМЕНТ КОПЧЕ, БРОНЗАНИ ПРСТЕН И ДВА ГВОЗДЕНА ЂЕМА ИЗ РАЖАНЕ (Косјерић), локалитет Аниште

РИМСКИ ЖИЖАК

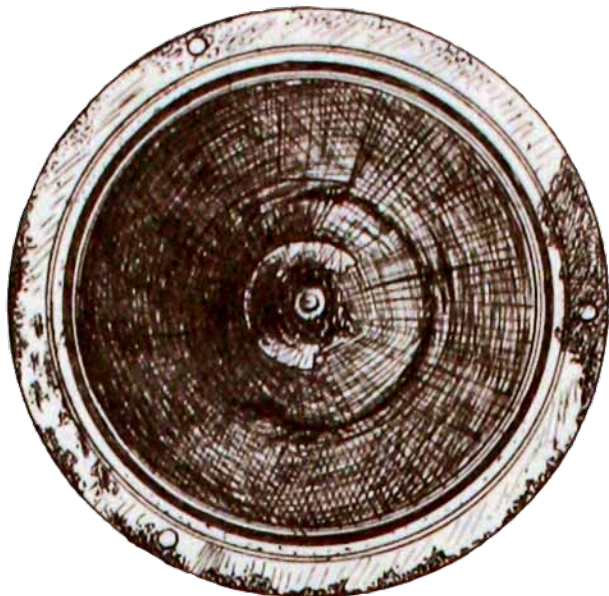
фрагмент суда

од илесте земље сиво црне
боје, са крајњим цилиндричним
држачима и јавно
засекеним ободом.

Преко јамеца и делом пре-
ко обалног јако израженог
штрбуха малих изуржаних
каналура.

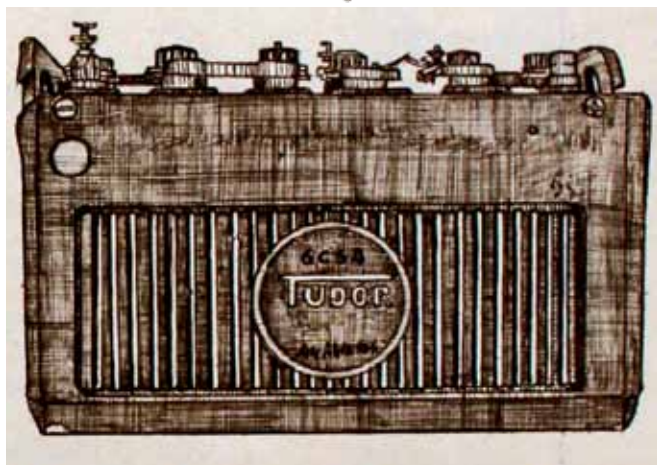
Величина 9 x 8,3 cm.

ФРАГМЕНТ СУДА ИЗ РАСНЕ, локалитет Шенгољска градина, неолит, винчанска култура

а

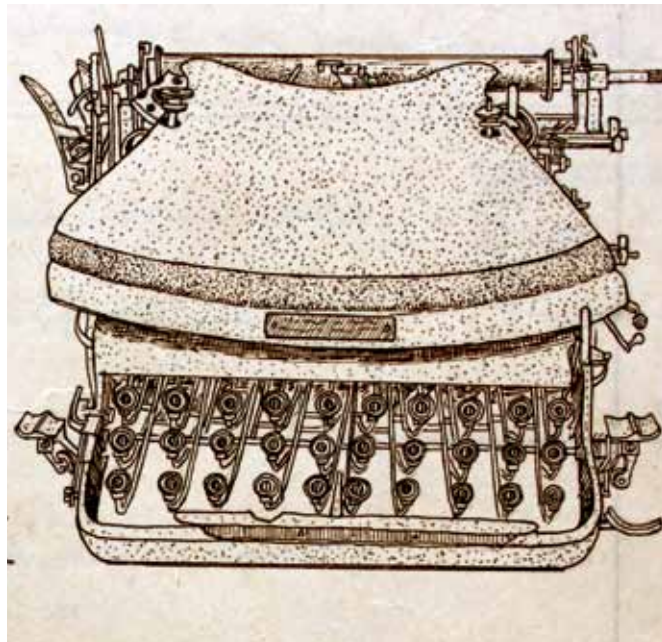
На седмим звучника

ЗВУЧНИК И АКУМУЛАТОР (делови радио-станице) са помоћног аеродрома Татојевица код Пожеге, који је користила Југословенска краљевска војска до 15. априла 1941. године.

ТРАКА БОРЦА ИЗ ОДРЕДА „ДР ДРАГИША МИШОВИЋ“ (ЧАЧАК). До пред крај октобра 1941. године, у периоду релативно мирне сарадње, партизани на ослобођеној територији носили су овакве, а четници траке плаве боје, како би се међусобно разликовали.

ПИСАЋА МАШИНА која је, након повлачења партизана из Ужица у новембру 1941. године, сакривена испод пода куће Мијата Кутлеша, кафеџије са Беле Земље. Машина је оштећена када су Кутлешајево домаћинство запалили Немци 1943. године.

РУЧНИ САТ који је носио партизан Ратомир Станић из Горобиља.

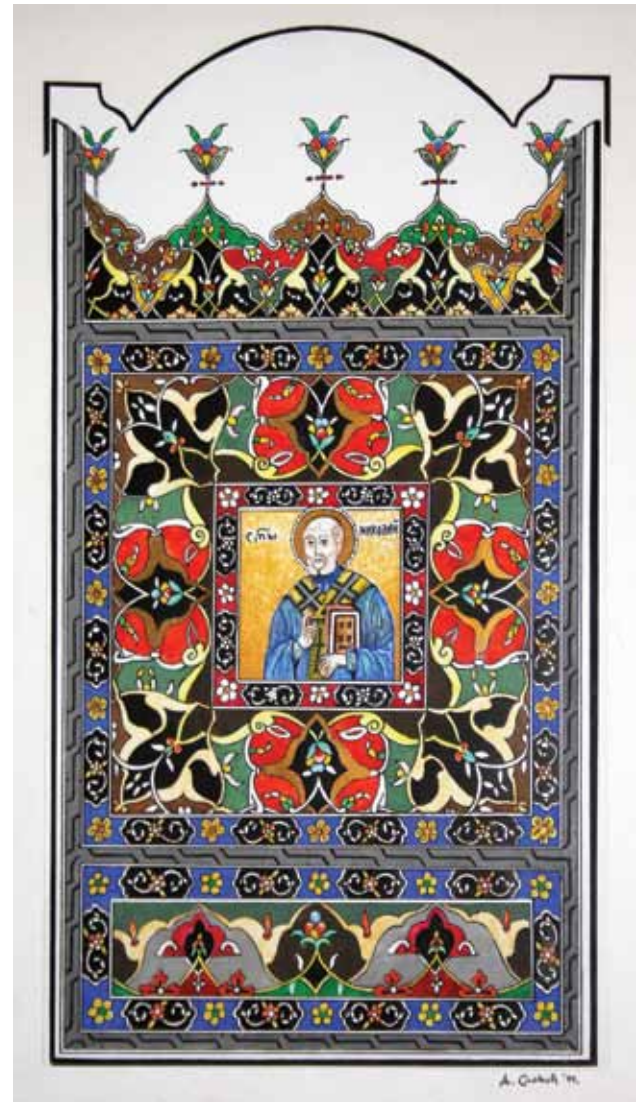

БРДСКИ ТОП ŠKODA, од Југословенске краљевске војске запленили га немачки окупатори, потом ратни плен у наоружању Југословенске армије.

У каталогу су репродуковани цртежи из Књиге инвентара музеја Устанка и две књиге инвентара Археолошке збирке, као и репродукције из картотеке Етнолошке збирке.

СТАРА ЦРКВА У УЖИЦУ, 1989.

КОПИЈЕ СТРАНИЦА КАРАНСКОГ ЧЕТВОРОЈЕВАНЂЕЉА (1608)

Захваљујем се на помоћи у припреми ове изложбе музејским саветницима Народног музеја Ужице – мр Љиљани Мандић, Радивоју Папићу и Дијани Ристовић.

Издавач
НАРОДНИ МУЗЕЈ УЖИЦЕ

За издавача
НИКОЛА ГОГИЋ, директор

Аутор изложбе, уредник и аутор текста каталога
КАТАРИНА ДОГАНЦИЋ-МИЋУНОВИЋ

Фотографија
ЗОРАН ДОМАНОВИЋ

Конзервација-рестаурација
мр ДРАГАН ДИМИЋ,
МАРИЈАНА НИКОЛИЋ
МИРА БУКОВИЋ

Дизајн и припрема
МИРОСЛАВ ВЕРГОВИЋ

Штампа
ГРАФИЧАР, Ужице

Тираж
200

Ужице 2016.

Техничка реализација изложбе
ДРАГАН ЈОВИЧИЋ

CIP